

Посматрајући последњих двадесет година, на друштвено-политичкој сцени Србије десиле су се крупне промене. Урушавање и коначни пад социјализма у потпуности су променили вредносни систем старог доба, који истини за вољу није ни тежио правим духовним вредностима него је био окренут привременим и пролазним циљевима. Марксизам и социјалистичко самоуправљање су представљали идеолошку, образовну и васпитну основу српског друштва у време владавине Јосипа Броза, али и у деценији после Брозове смрти. Култ индустријске производње унео је у срца људи опчињеност материјализмом и везаност за *златно теле*, или како су идолопоклоници титоистичког режима умели да кажу: *Оно од чега се живи.*

Социјалистичко самоуправљање је уведено 1950. године у друштвено-политички систем југословенске државе. Желећи да покажу блоку источноевропских држава, окупљених у Информбиру, да су на правом путу ортодоксног марксизма, југословенски комунисти, предвођени Јосипом Брозом, направили су мали експеримент под именом *социјалистичко самоуправљање*

. Систем самоуправљања је подразумевао постепено преузимање државног власништва у посед

широке друштвене заједнице

. Самоуправљачи у фабрикама, школама, болницама и у другим друштвеним институцијама уводили су

друштвено власништво, организације удруженог рада, колективно одлучивање, зборове радних људи, самоуправне интересне заједни

и

колективну одговорност

. Прелазак са социјалистичког самоуправљања на државу западноевропског модела није значио и раскид са тековинама самоуправљања.

Оно што је типична карактеристика бројних генерација васпитаваних у систему социјалистичког самоуправљања јесте изразита непослушност која извире из тоталне злоупотребе људских права и слобода. Без основног осећања одговорности према себи и другима, васпитаници самоуправљања научени су да траже само своја права, а презиру обавезе. Држава је за самоуправљаче представљала фиктивну творевину састављену од *тамо неких лопова и лажова*. Данас, непослушни самоуправљачи постављају високе критеријуме представницима државе и бацају се каменом на *оне горе грешнике*

, а сами никога не слушају и не признају ауторитете. Оно што другима свакодневно оспоравају, себи допуштају у свакој прилици.

О себи самом – самоуправљач мисли у суперлативу. Прелест у коју је запао довела га је до тога да о себи мисли као о безгрешном и најстручнијем човеку у сопственом окружењу. Годинама су се училе генерације да сеprotиве и не слушају родитеље. Постављала су се питања типа: *Слушаш ли ћерку и сина? Слушају ли те тата и мама? Слушају ли те баба и деда?* Има и оних који ће ова питања окарактерисати као безазлену шалу, али је несумњиво непослушност подстицана и оваквим „шалама“. Без страха Божјег и без икаквог страхопоштовања, човек поприма особине непослушности и безобзирности. Непослушност се невероватно умножава и преноси на млађе генерације. Непослушни преносе на своју децу образац непоштовања и непослушности, тако да данас на сваком кораку срећемо самовољне непослушнике.

Нико мене не може толико мало да плати колико ја могу мало да радим. Овакве наопаке мисли су најизразитији продукт филозофије прохујалог времена. Онај који „мало плаћа“ створио је „идеалан“ друштвени систем у којем је себи дао централно место са свим могућим привилегијама, а самоуправљачима омогућио да буду виртуелни власници и креативни нерадници. Како преварити систем и избећи казну? Непослушни самоуправљачи су овладали тим вештинама и довели их до перфекције, уводећи у српски језик ново значење речи *снаћи се*

и

сналазити се

. Ове речи су постале алиби за крупну крађу, поткрадање, ситне преваре и „крадуцкање“. Васпитаници самоуправљања ће обавезно да критикују нечасне радње оних других, док ће за сопствене „ситне“ преваре увек имати разумевање. О крађи, као пожељној и нормалној радњи, причају и данас многи: „*Он је крао и нама је дао, ови краду и нама не даду*“. Морални суноврат и разарање породице су наступили као најочигледнији плодови самовоље, себељубља и неосетљивости за страдање и патње других.

У свакој пори српског друштва, у свакој савременој заједници и институцији осећа се снажно присуство духа непослушности и самоуправљања. Свако би желео да одређује радно време, висину плате, критеријуме за добијање радног места и сопствена права али да има, уколико је то могуће, што мање обавеза. Деца би желела да им се родитељи покоравају, ђаци би највише волели *да их наставници не смарају*, пацијенти би хтели да лече уместо доктора, свештеници би радо да смењују владике. Колико је само оних који сматрају да би то урадили много боље од оног другог. Тешко је пронаћи човека трпељивог и смиреног. Многи су се пронервозили и омрзовољили. Волели би да *само себе слушају*

,

Време непослушних самоуправљача

Пише: Драгољуб Даниловић
среда, 16 децембар 2009 13:04

да све раде на своју руку

и

да им се нико не меша,

јер они све најбоље знају. Непослушни самоуправљачи примењују принципе демократије само када то лично њима одговара. Када им је било шта ускраћено,

а по закону је

, онда добијају такву енергију да је тешко поверовати како од онако намргођених људи који се противе свакоме и свему, постају продуктивни корисници

својих демократских права

.

Духовни следбеници самоуправљања своју веру граде на интересу и гласно говоре да је у данашњем свету све засновано на узајамним интересима. Ако нису препознали личности од којих ће имати било какву корист, вероватно неће никога ни приметити. Тако се непослушни самоуправљачи постепено, као у Дарвиновој теорији, преображавају у европејске прагматичаре, селективног приступа европским вредностима од којих су профит и стицање добити изнад свих и свега. Новоуспостављени „вредносни систем“ почива на специфичној правди непослушних присталица новог самоуправљања, где се замишљеним непријатељима „вади и веће око и више зуба“. У систему, чији су актери ревносно непослушни самоуправљачи све што је засновано на здравом васпитању, моралној чврстости и очувању вишевековних вредности српског народа означено је као конзервативно и клерикално.